„Kanadai Magyar Ujság"
egyesítve a
„KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL."
Kanada és az Angol Birodalom legelterjedtebb, összes magyar lapja, amely változatlan összhangban törekedett még az idegenbe szakadt magyarság érdekeit és a kanadai polgárokat megillető jogokat ügyeszik hiteles minden kérdésünk szolgálatában.
Előfizetési díj: Egy évre $3.00
Az Óhazába és külföldre egy évre $4.00
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
375 Hargrave St.
WINNIPEG, Man.

BRANTFORD
BRIDGEBURG
CALEDONIA
CHIPPAWA
CROWLAND
FORD CITY
FORT ERIE
FORT WILLIAM
GALT
GUELPH
HAMILTON
KITCHENER
MONTREAL
New WATERFORD
NIAGARA FALLS
OSHAWA
OTTAWA
PORT COLBORNE
PORT ROBINSON
QUEBEC
ST. CATHARINES
SPRING HILLS
SUDBURY
SYDNEY
TORONTO
WELLAND
WINDSOR

Kelet- és Nyugat Kanadai Magyar Ujság

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

ALDINA
BEKEVAR
CANA
CALGARY
COALHURST
EDMONTON
ESTEVAN
HALMOK
KAPOSVAR
LETHBRIDGE
NORBURY
OTTHON
PLUNKETT
RAYMOND
REGINA
SASKATOON
SAXONHILL
SOKHALOM
SZT. LASZLO
SZEKELYFOLD
SUMAS
TABER
VANCOUVER
WAKAW
WEYBURN
WETTWOOD
YORKTON

„Canadian Hungarian News"
Combined with the
"CANADIAN HUNGARIAN JOURNAL"
An Independent Weekly Publication in the Magyar Language, Circulating in all the Provinces of the Dominion of Canada and largest of all Hungarian Papers within the entire British Empire
Editorial Offices and Printing Plant
375 Hargrave St.,
WINNIPEG, Man.
Yearly Subscription $3.00,
to Foreign Countries $4.00

VOL. VII EVFOLYAM — 375 HARGRAVE ST. WINNIPEG, MANITOBA, 1930. AUGUSZTUS 14. CSÜTÖRTÖK — NO. 33. SZAM

THE HUNGARIANS IN CANADA

BY REV. JOHN MATTY

We often hear people say: "Why don't the immigrants remain in their native Land?" "Why do they come here?" It is a fact, that, owing to the present business conditions, even the most desirable immigrants are "not wanted" but better times are bound to come and when the immigrant Hungarians become accustomed to the Country, Canada will have many good subjects among its population of Hungarians. As to the question "Why do many Hungarian immigrants come here?" the answer is simply this: Because, at the Treaty of Trianon in 1920, Hungary was shorn of approximately seven-tenths of her pre-war area and nearly a third of her Magyar population. In other words, 90,000 sq. miles of territory and 3½ millions of people of Hungarian blood were apportioned among Czechoslovakia, Rumania and Jugo-Slavia.

The Treaty took from Hungary all her gold, silver, copper and salt mines, her largest and best collieries, nearly one-half of her factories and 86% of her forests. As though that were not enough; it also took from her the whole of her seaboard, the greater part of her inland waterways, most of her railways, her important industrial cities and her richest wheat-growing plains. And so the Hungarians had to pay the penalties, imposed upon the country, in spite of the fact, that Hungary entered the war under protest.

Count Stephen Tisza, at that time Prime Minister of Hungary was the only person present at the fateful crown councils held at Vienna in July 1914 who had the courage to oppose the attack on Serbia. (From Col. Alexander Powell's book "The Tragedy of Hungary".)

So there is no reason, why Hungarian immigrants, who are conservative, hard workers and of a liberty-loving race should not be well received in this country. The whole history of the Hungarian Nation proves that the Magyar people are religious and trustworthy since the reign of Stephen, the first apostolic King of Hungary, and the first sovereign in history to receive a crown from Rome. It was he who made the wandering Magyar tribes adopt Christianity.

To honor the memory of the 900th Annyversary of the death of Prince St. Emery, son of King St. Stephen the Holy See permitted a Holy Year in Hungary which privilege was not granted so far to any other city or country, except Rome.

The high standing of Magyar culture is also proved in their Literature. There are numberless lyric poets and world-famous writers. Works of Hungarian masters of the fine Arts may be found even in North America. Nor are the Hungarians wanting in beautiful architecture, a few examples of which may be seen in this issue of the "Canadian Hungarian News"

So the present generation of such a refined race should deserve the sympathy of the Canadian people and should be received by this Country with the understanding, that beyond doubt, they will prove to be law-abiding citizens, and good Canadians.

TO KING STEPHEN

TRANSLATED FROM THE HUNGARIAN BY Prof. W. KIRKCONNELL

Bright star of the Magyars,
Ah, where is thy station,
Thou who wert one time
The stay of our nation?

King Stephen, where art thou?
The Magyars implore thee,
In mourning attire
Fall prostrate before thee.

Their tears, in remembrance
Of thee, are renewing,
Upon the sad meadows
Their sorrows bedewing.

Pannonia once
Was a flowering garden,
Which Maid Mary faithfully
Watered as warden.

King Stephen of old
Was its gardener ever,
And died in its service
To crown his endeavor.

And Hungary flourished
In life that he gave it.
A live branch, though dead,
He lives on to save it.

Thy sad Magyar children,
We humbly beseech thee;
Thy sad Magyar children,
We raise prayers to reach thee.

Look down, O King Stephen,
Upon thy sad nation,
Behold thine old kingdom
And send it salvation!

St. Johnsból indul a "Justice for Hungary"

A "Canadian Press" távirati iroda lapzártakor érkezett jelentése részletesen beszámol az Endresz és Magyar pilóták vezetése alatt a kaliforniai Burbankból hamarosan induló "Justice for Hungary" repülőgép utjáról tekintettel arra, hogy a magyar óceánrepülők Nova Scotia St. John városából, tehát kanadai partokról vágnak neki az Óceánnak.

Spear kormánybiztos, a kereskedelmi repülőterek ügyeinek legfőbb intézője kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy Rev. Dr. Molnár windsori ref. lelkész, az óceánrepülést előkészitő bizottság alelnöke hivatalos uton is megkérte a kanadai hatóságokat, hogy a "Justice for Hungary" Kanadán való átrepülését és szükség szerinti leszállását engedélyezzék.

FELMÉRIK KANADÁT A — LEVEGŐBŐL

Ebben is Kanada vezet a világon, amennyiben nem kevesebb mint 26 állami repülőgép fényképezi állandóan térképezés cél jaira Kanada eddig még felmé retlen vidékeit. Az idei térképező program ujabb százezer négy zetmérföldnyi ismeretlen terüle tet fog berajzolni Kanada térképébe.

UJ HIDAKAT ÉPITENEK WINNIPEGEN

A munkanélküliség enyhitése céljából a winnipegi és St. Boniface-i városi tanács közösen elhatározta, hogy a Main St. és a Norwood hidakat ujakkal cse rélik fel, melynek épitési költsége meghaladja az egymillió dollárt.

BŐVITIK A TÁRHAZAKAT

A nyugatkanadai termés tárolásának megkönnyitésére tud valevőleg minden esztendőben kisebb-nagyobb bővitéseket esz közölnek a Nagy Tavak tárházain. Az idén azonban a szokott nál is nagyobb arányu épitkezéseket kezdték meg Fort William és Port Arthur kikötőkben ahol kereken tizmillió bushellel fogják emelni az ottani hatalmas vasbeton elevátorok befogadó képességét.

KI MIT TUD, KI MIT LÁT, KI MIT HALL: KÖZÖLJE A KANADAI MAGYAR UJSÁGGAL

St. Emery of the House of Árpád among his Hungarian People

An oil painting by Gyula Merész, exhibited in the Budapest Gallery during the celebrations in memory of the first Magyar Crown Prince, who died in 1031.

Szent Imre a magyar nép között

Merész Gyula jeles magyar festőművész olajfestménye a budapesti Műcsarnok Szent Imre kiállitásán.

The Millenary Monument in Budapest

erected to commemorate the one thousandth anniversary of Hungarians forming the first civilised Christian State in that portion of the Danube Valley, which is surrounded by the Carpathian Mountains. Beside allegoric sculpture, the monument consists of the mounted statues of Chieftain Arpád, and his followers who led the Magyars into their present homeland at the end of the ninth century. Between the classical columns of the Millenary Monument artistic statues of the greatest Hungarian Kings may be found, while under the 100 feet high column in the foreground, symbolising the apostolic powers granted to the Magyar kings — there lies the Unknown Soldier of Hungary. It may be well remembered here, that over half a million Magyars sacrificed their lives during the World War, and while our responsibility is perfectly cleared by documents produced at the Peace Conferences three millions of our kin still have to bear the yoke of half-savage peoples in their own homeland, according to the ill-famed Treaty of Trianon.

A BUDAPESTI EZREDEVES EMLÉKMŰ. A páratlan szépségü emléket 1896-ban emelték Magyarország ezer éves fennállása emlékére. A félkörben emelt oszlopsor tetején az ipar, a földmüvelés, valamint a háboru és béke jelképes szoborcsoportozata, a szent koronát és az apostoli kettős keresztet tartó angyal alatt pedig a hét vezér örökéttött alakja látható. Az ezredéves emlékmü előtt hatalmas márvány siremlék alatt nyugszik a magyar ismeretlen Hős, mintegy jelképezvén minden magyar hitét Nagymagyarország feltámadásában.

SZENT ISTVÁN KIRÁLYHOZ

Ah hol vagy, magyarok
Tündöklő csillaga!
Ki voltál valaha
Országunk istápja!

Hol vagy István király?
Téged magyar kiván,
Gyászos öltözetben
Teelőtted sirván.

Rólad emlékezvén
Csordulnak könnyei,
Búval harmatoznak
Szomoru mezei.

Lankadnak szüntelen
Vitézlő karjai,
Nem szünnek iszonyu
Sirástól szemei.

Virágos kert vala
Hires Pannónia,
Mely kertet öntöze
Hiven szüz Mária.

Kertésze e kertnek
István király vala:
Behomályosodott
Örvendetes napja.

Előtted könyörgünk,
Bús magyar fiaid,
Hozzád fohászkodunk
Árva maradékid

Tekints, István király
Szomoru hazádra,
Fordítsd szemeidet
Régi országodra.

MEGALAKULT A BENNETT KORMÁNY

Mult hétfőn délben mutatkozott be Bennett konzervativ párti vezér kormánya Willingdon kormányzónál, miután a King kormány már beadta lemondását. Amint már mult szá munkban jelentettük, Bennett megtartotta a miniszterelnöksé gen kivül a pénzügyi, sőt a külügyi tárcát is. Robert Rogers volt közmunkaügyi miniszter korára való tekintettel nem vál lalta a bevándorlásügyi tárcát és igy helyét Gordonnal töltöttték be. A felsoroltakon kivül a Bennett kormány miniszterei belktatásuk sorrendjében a következők: Perley és MacDonald tárcanélküli, Rhodes halászati, Robertson munkaügyi, Guthrie igazságügy, Stevens ipar és kereskedelemügyi, Manion vasut és csatornaügyi, Ryckman adóügyi, Sauve főpostamester, Mac Laren egészség- és nyugdijügyi Stewart közmunkaügyi, Cahan államügyi, Sutherland honvédelmi, Duranleau tengerészeti, Murphy bel- és indiánügyi, Dupre főállamügyész és Weir földmüvelésügyi miniszteri tárca vezetésére kaptak megbizást.

MUTASSA MEG ÁLLANDÓAN ANGOL CIKKEINKET ISMERŐSEINEK

LEGUJABB HIREK

VISSZAINDULT KEDDEN ESTE AZ R—100 angol léghajó Montrealból, miután meglátogatta Ottawa, Torontó, Hamilton, Niagara Falls Kingston Brockville és Cornwall városokat. Ottawa felett elrepülve az R—100 megbillentette hatalmas testét Kanada ismeretlen Hősének sirja felett, miközben Bennett miniszterelnök a sajtó képviselőivel együtt rádiótelefonon üdvözölte a léghajó legénységét.

LEÉGETT A VANCOUVER CNR állomás uj tengeri rakodópartja, melyet csupán néhány nap mulva adtak volna át a forgalomnak. A tüzoltóság hősies munkája ellenére egy fél órán belül füstölgő romhalmaz maradt a vadonuj raktárépületek helyén. Egy ember meghalt, öt tüzoltó megsebesült. Ugyanakkor Ontario északi részén is ujból föllángolt az erdőtüz és Saskatchewanban is megerősitették a tüzoltók csapatát több repülőgépen helyszinre szállitott munkásosztaggal.

UJABB BOTRÁNYT PRODUKÁLT CAROL, az oláhok kicsapongásairól hirhedt királya, amikor kijelentette, hogy mégsem "veszi el" ujra hites feleségét, Heléna görög hercegnőt és a trónjavesztett Mihály kiskirály anyját, hanem — barátnőjét, a vörőshaju Lupescu zsidóasszonyt fogja a rumán trónra ültetni.

A POOL PÉNZÜGYI UJJÁSZERVEZÉSE céljából tanácskozás indult meg a bankok vezetői, valamint Bennett birodalmi, Bracken manitobai, Anderson saskatchewani, Brownlee alberta tartományi miniszterelnökök és természetesen a pool vezetői között. A bankok minden garanciát hajlandók vállalni az idei termésre kapcsolatban s ha Bennett miniszterelnök megadja hozzájárulását, ugy a jelenlegi 70 centes alapár felemeléséről is lehet szó.

MINDKET VASUTTÁRSASÁG UJ VONALAKAT épittet a munkanélküliség leküzdése, illetőleg a nagy szárazság miatt tönkrement gazdák felsegélyezése céljából. A CPR már meg is igérte, hogy két évi munkaprogramját még az idén befejezi és többek között a Mayronne-Vanguard vonalat is kiépiti Délalbertában, ahol az idén igen sok kár érte a farmereket.

A JAVA SZIGETÉN tomboló Krakatco vulkán, amely 1883-ban huszezer embert sütött meg elevenen, ismét óriási károkat okozott, amikor a tenger felett 170 lábnyira kiemelkedő Anak szigetét teljesen a hullámok alá süllyesztette. Az áldozatok számáról még nem érkezett lapzártáig jelentés.

BOZALMAS MÓDON IRTOTTA KI családját Zelmer british-columbiai telepes, amidőn gyermekeit maga köré gyüjtve három dinamit töltény kanócát meggyujtotta. A robbanás mindannyiuk életét azonnal kioltotta.

INDIÁBÓL ÉS KINÁBÓL egyaránt nyugtalanitó jelentések adnak hirt az ottani szorongatott helyzetről. Az afgán határon sikerrel üzték ugyan el a tizezer főnyi martalócsereget, Hankow városában azonban katonai lázadás tört ki, minek következtében 15 kinait kivégeztek és a külföldi hadihajók sürgős beavatkozását kérték.

ELVESZETT A MOUNT ROBSON MEGMÁSZÓJA, Walffi amerikai tanitó, aki még a hónap elején indult utnak, hogy Kanada legmagasabb hegycucsát, a 13,000 láb magas Mt. Robsont megmássza, azóta nyoma veszett.

A MAGNESES SARK PONTOS TERKÉPEZÉSERE indult utnak Edmontonból Burwash őrnagy, az északi vidékek legalaposabb kanadai ismerője Gilbert pilóta-kapitány társaságában, egy hatalmas Fokker repülőgépen. A vakmerő felfedezőknek kereken hatezer mértföldet kell megtenniök, mig a McMurray erőd mellett leszállhatnak egyfedelü gépükkel.